

**SÀHARA
LES VEUS DEL DESERT**

SÀHARA

LES VEUS DEL DESERT

1

El vers monòtonament torna
"Al·là és el més Gran, Al·là!"
i encara insisteix i torna
"Al·là és el més Gran, Al·là!"
salmòdia tan repetitiva
fidel, obtusa, invasiva
que m'arrossega en confusió,
m'estira... què hi puc fer jo?
i em porta sobre la teulada
del minaret de la mesquita
Kutubia, d'art antiga cita,
on hi demano la tonada
doncs vull saber d'on ve la veu...
i què veig? Sols un altaveu!

2

I què escolto? De seguida
imatges m'atropellen, cruels,
garbuix de vritat i mentida,
apagadores d'ànsies, bruels,
salteris, música de lira
i planys, sonsònia que respira:
"Per què, Déu, m'has abandonat?"
"Per què, Déu, m'has abandonat?"
Barrija-barreja d'auguris
puix quan reduïm a sons les ics
del profeta i del crucifix,
només ens queden els murmuris:
- Aquest hom té cara de creu!
I l'altre, l'altre... altaveu!

3

Visió, oh caos, oh quimera!
a dins del somni ben despert,
resurrecció de primavera
i encarnació: on és el verb?
Els mestres, segles rere sigles,
a cops de sures i versicles
han amagat, dogma de fe
raó, passió, il·lusió... re...
Oh somni de desig, recança,
llegir, escriure, la dicció
dels fets, sentir, al cor, el to
i el ritme bàquic de la dansa,
el somni meu de cada dia
oh somni ple de poesia!!

4

De sobte, ai, em despertava
Marràqueix, a l'hotel Alí
a la terrassa blanca i blava
farcida amb sacs per a dormir...
A l'alba. Tels. Llums imprevistes.
Setmana Santa. Molts turistes...
Cremat havíem nous plaers
tot el capvespre... herba i tes...
I enfiladís com si fos heura,
de vida aquest fum es difon
durant la nit... batut amb son!!
Em llevo, ja... i no em puc treure
venials paraules del cervell
ni les històries de la pell...

5

Djemà el-Fna, i quina plaça!
oh meravella oriental,
esplèndid fòrum d'eixa raça
semítica, hodiern feudal!
Havent revist tots els països
del Sud, remor sense matisos,
només aquí no hi ha mercat
sinó una plaça, bat a bat...
Djemà el-Fna, la plaça viva
on bullen i refollen mots
com anxoví a dins dels cóps
morent, oh oració passiva!
oh bé comú d'oralitat,
patrimonial humanitat!

6

Amics, companys de tants viatges,
coneixedors del brau perfil
mediterrani, clars paratges
i el Rif i l'Atles, llengües mil,
xerrotejant prop de l'abisme
(ens deien guies de turisme!)
ens deien "mira un vividor!"
fogós el fill del sanador
i tu, rial ràpid de Sinera
i tots els qui garleu pels ulls:
gravar i no perdre els vells antulls
amics, companys, fou la manera
de fer etern el ric present:
"Post coitum.. scriptum"-- diu la ment!

7

No recordeu la prima volta,
vivència eròtic gust esglai!
quan des de l'ombra d'eixa volta
entràvem --llum penetra espai!
a dins del teu triangle insòlit
Marràqueix -- va l'amor de
bòlit! i descobríem en l'Islam,
ateus, cristians, aquell reclam
de diàleg, conversa fruitosa,
el diàleg que havíem après
de joves, als nostres cafès,
de nens, en l'àgora desclosa,
oh gran potència d'estimar!
oh gran substància del parlar!?

8

Turistes, sí, fugint d'icones
(vacances de lleure virtual)
no vam copsar les noves bones
i en canvi som al món real:
xafarderies! les paraules
d'aquesta plaça, mites, faules!!
Superbs, venim d'una ciutat
que al mig de l'àgora ha plantat
un sacre temple expiatori,
empastifada, forma i fons,
arquitectura sense sons
ni melodia, rebombori
del prec, discurs, predicament...
però el sermó l'escampa el vent!

9

Djemà el-Fna, i quina joia!
pusquer paladejar l'olor
acolorida d'àuria toia,
pomell de veus en reunió!
Molts homs Sleuhs, dons Harratines
eixits dels socs i les medines.
També urbans marràkxis, pocs
i tres gavatxos mig badocs.
Cançons, rituals, giny oratori
joglars, tims, contes en xiu-xiu...
S'encén la plaça amb tant caliu,
foc... èxtasi de l'auditori
visquent, a cegues, l'infinit
durant tot lo dia... i nit...

10

Ei! Goita, mira: un escriba!
Un escrivà, un escrivent!
Matí. Redacta humil missiva
sota el paraigua. Sol roent.
Al seu davant plora una vella,
entre sanglots destí cabdella.
Recull els plors amb l'alifat
i el càm... com xerrica el fat!
Cal·ligrafia, oh escriptura!
humana innovació, regal,
ens guardes tu del temps del mal
d'aquesta plúmbia por futura!!
A mitja tarda es fon el plom...
La plaça s'ompl... de gom a gom...

11

La plaça s'omple de paraules!
La plaça és un festival!
La festa de les llengües maules!
La fantasia principal!
Dels vius, cabòria insondable!
Dels morts, memòria honorable!
Oh qui pusqués tenir el do
i l'esperit mil parlador
per aclarir alats els termes
(no pas les fletxes per volar!)
i batre'ls... amb el tarannà
d'aquests aedes de veus fermes!
Jo empaito els tons, la rima el cant
i els tanco al cor, com un infant...

12

Rotllanes, halques, més rotllanes...
Els àrabs i els amazics
s'apleguen junts, semblant sardanes
i de moment semblen amics...
El sol es pon per la mesquita.
"Fil blanc, fil negre", diu la dita...
Cent flaires suren, oh ferum
de màgia, sal, comí... i fum!
Doncs, com un vol d'estornells, era
esta gentada tan sublim
i eixordadora: crits, trets, mim,
xivarri... que de l'atmosfera
esdevinguí un buscador
de trucs... només un caçador...

13

Silenci. L'orador -ni fava!
a pèl, repèl i contrapèl,
a cal barber ens afaitava
el gros marit, dementre el vel
de la muller, de seda fina,
cau sobre un llit de llar veïna...
Rialles, fàl·lic gest proçaç,
renecs, ganyotes... típic cas...
No, no ho capisc... Confús, em giro
a una altra halque: -Vell tranquil
recita amors, els d'Imilxil...
Pareix que em mira a mi... Sospiro...
Muntanyes, llacs, novells amants!
I llàgrimes, lais xics i grans!

14

Les emocions pugen pels aires,
la plaça vola en espiral.
La vehemència dels parlaires,
la música a toc de timbal,
excita els fills de les esclaves.
Deliri, ball d'un grup de Gnaues
les càrcabes vinga a sonar,
veus i espetecs fins a vessar...
Al·lucinat, sense narcòtic
jo busco inspiració sufí...
(Per què s'hi mescla el muetzi?)
Segueixo, foll, el ritme hipnòtic
i... finalment ho he descobert:
la veu d'Al·là ve del desert
del Sàhara

15

. . . . Companys de viatges!
i vâltros, geògrafs i convinys!
hem trepitjat genuïns paisatges,
hem compartit ciència i vins,
i ara us daré, actuals, les dades:
ja han passat vivents anyades,
dos cicles, dues llunacions,
sonets, estrofes, libacions...
i avui, a casa, amb l'amiga,
us recordem preocupats,
Setmana Santa i confinats...
Però l'ou de Pasqua, qui el lliga?
El patiment de l'home-creu
o el profeta-altaveu?

16

Cascall! Només l'art ens conforta!
També un grec d'humanitat!
Més, si de casa obrim la porta,
com escandir el vers trempat
amb catalans a la garjola,
l'exili... fort nus a la gola!?
Els jutges aprofiten bé
polítics babèl·lics per fer
del virus, dit de la corona,
borbònica restauració...
Companys, o hi ha revolució:
-no vull pas perdre més estona!
o aquesta és la meva súplica:
-almenys proveu terça república!

17

Estèril la literatura?
L'acràcia, ai, de la Bondat?
Amic lector, com una fura
en un catau de Llibertat,
en el peu iàmbic endevines
la deu de Muses mig divines,
el rus Eugeni, deixondit
al viure, rauxa i seny... traduït...
Sí, arribat quasi a la meta
del desencís de joventut,
de nou m'anima la virtut,
el joc diabòlic del poeta.
Infaust poeta, oh rebel!
De fel paraules... i de mel...

18

M'entretenia en cartodiaris
en jubileu encar corprès
pel regust de confessionaris,
mentre esbrinava esbós imprès
a l'Atles: negre el rei, misteri
l'or, Mansa Musa leri-leri...
quan, oh prodigi! vent del Nord
va fer virar la rància sort
... i el vell passat tingué futur!!!
I si revifo els tàcits fets
i us canto alt, netes i nets?
Per què no torno escriure al mur?
Amb els tous dubtes de l'edat?
De l'entusiasme enamorat?

19

Primer us convido, nets i netes,
del palau clàssic al festí:
la sopa vegetal de lletres!
Acant, cacau i clau, malví,
mirtil, anet, coriandre i xeixa
de pruna i... tell, blat i ordi xa-
fat, ben xafat i... bon profit!
I de menjar i beure abellits
ara escolteu, l'oïda prompta!
el viatge en què vaig travessar
el ventre del món africà...
Llegiu, batecs al cor! el conte
dels bells colors, molts grocs, poc verd!
i de les veus del gran desert
del Sàhara

20

. . . . Una vegada,
encara no tenien gep
els dromedaris, a l'albada
d'un dia de ple estiu, un jeep
de marca blanca, 4 per quatre,
en un revolt del camí, para...
El raig primer del sol ha encès
de cop, foc blau en el no-res!
La nit s'apaga i noves vistes
desfan el somni de ciutat
dins d'un oasi dibuixat...
I ens despertem, com els turistes,
rum-rum, motor al ralenti
embadalits, ciutat-jardí!

21

No som turistes, però! Som colla
d'amics viatgers, joves amants
dels mots, sons, ètims, rels i molla...
Fruits prohibits, gerds estudiants
de tantes romes i o meques,
també d'antigues biblioteques,
Tamgrut, Xingueti, Timbuctú...
ah si en trenquéssim el tabú!
Volem trobar la veu divina
(i omplir la calaixera, uns!
i d'altres, núvols mai difunts!)
sentir-la sense cap sordina
a casa vostra on ningú es perd
Ghardaïa, porta del desert!

22

Cinc viles santes, amb murades
i minarets. Si fa calor...
les cases cegues, blanquejades.
Carrers prims, torts... entrefoscor...
Com ombra al fons de la caverna
lluïnt un ull, la dona-lluerna
passa arrambada a la paret.
No diu ni piu. Mutis? Falset?
En canvi l'homenot-trompeta
camina dòcil davant seu
tot rondinant en nom de Déu...
Segueixen sis infants la veta!
Les nenes, quin contrast! i els nens
ramat de xais, corral de bens!

23

El laberint dels carrers mena
no a la plaça... al mercat,
una subhasta poca pena,
la vendacompra d'hàbit fat...
Aquí, brams d'homes i cridòria,
tots trompetegen, girs de nòria,
repetició, bis, tornaveu...
i sempre de la lletra al peu!
Un vell, garrepa, sac d'orgull,
es baralla a cops de bastó
amb un xicot fart d'ambició.
Però quan es miren, fits els ulls,
l'avi es recorda de petit
i el noi es veu iaio envilit!

24

Dins d'un mirall, pobres col·loquis!
El pas del temps, quin desengany!
Esborro, doncs, incivils croquis
i surto als horts...bon averany!
Penetro el palmerar...delícia!
I, vora el pou, guineu fictícia
"On vas?" avisa, "m'he escapat,
Petit Príncep, del vers grafat
i ara en el paradís jugava..."
I jo: -Què vols? En el desert
la natura és volum obert?
"Adéu!" la guilla sentenciava:
- Un llibre, clos, si no el llegiu
és un amic que no teniu!

25

Mainada! l'aventura el viatge
segueix, segueix: sóc el xofer...
i gas a fons! Corre el paisatge,
i el tot-terreny va tan lleuger
que ja arribem com frases dites
des de l'edèn dels Mozabites
passant per l'infern d'In Salah
al gran massís de l'Ahaggar,
terror de nòmades... sa terra...
Oh sensació, velocitat!
Oh conduir, cavall viat,
poder mecànic de la guerra!
No hi ha camins, camí del Sud
però mai et trobaràs perdut!

26

Els Tuàregs no tenen fronteres,
malgrat dissenys: els colonials!
pels nòmades tot són drecceres,
un circ de viaranys minerals.
Viuen al dia, sense rendes...
I paren i desfan les tendes,
instint de cabres i cabrons
al ritme de les estacions...
Els nois, per què es tapen la boca?
Les noies, lliures, sense vel,
riuen i canten... llum del cel!
Un món, avui, on trista hi xoca,
estil modern, la tradició,
concert plagiat de confusió!

27

Car hem tingut plaent conversa
amb un Targuí savi arrugat,
mirada anyil, visió dispersa:
- Per què el rostre tan velat?
"Per què -respon- ulleres fosques?"
Pel sol. "Els ulls, mentides tosques!"
No són de l'ànima l'espai?
"Els llavis no enganyen mai!"
Doncs, què hi amagues? "El somriure
de les paraules, els amors,
el cicle clàssic dels records..."
Nosaltres, ho podem escriure?
"La llengua viva, bell ideal,
de pare a fills per sempre oral!"

28

Així s'enlairen les llegendes
i creixen veus, amunt, ben alt
i faules, mites sense cloendes,
al Sàhara, desert vital!
Participem, junts, de la festa,
la música i els cants... la gesta,
Dassina, de tot lo jovent,
la dansa... gaselles al vent!
Cosina meva i... com dansava!
Ai les cançons! Es féu de nit...
La poesia... l'infinit...
I la gasela en zel cantava:
- En el desert, on no hi ha res
tots els colors et fan el pes!

29

Després d'aquesta nit de somni
(feliç cesura al mig del vers!)
de bon matí, el Rei Sol omni
potent grogueja l'univers...
I en vaig conèixer el miratge!!
O era ruta d'esclavatge??
Cremava l'aire i l'horitzó
reverberà caduc camió
replet de gent... i al seu darrera
la caravana de camells...
Parsimoniosos els camells,
com revinguts d'una altra era,
es dirigien orbs de dret
al centre de Tamanrasset...

30

Filòsofs jous voldran debatre
raons de vida i de mort,
comerç de por, fal·laç teatre:
il·lusos negres cap al Nord
curiosos blancs delint per Àfrica,
humanes migracions i tràfic a
l'empori dels comuns destins...
Silents, se'ns creuen els camins!
Jo, xafogós, rumio bava:
- Sols caminar està previst!
i a l'ombra un dromedari trist,
agenollat, moix, remugava:
- La vida, sense llibertat
no és pas vida de vritat!

31

I fou, xavals, d'aital manera
(amb les imatges trets virtuals)
que vaig saber la història vera
de les paraules sempre reals...
Sí, una gepa el dromedari
i ja no ens cal el diccionari!
Tamanrasset, Tam pels amics,
llombrígol mèlic de melics!
Roncs de ranera, laments, queixes,
tibant cordó umbilical,
del verb en lleven fet carnal
i, crues, són les veus mateixes,
oh Sàhara omplert de planys!
les veus que ens parlen anys i panys...

32

Juguem, llavors, joc literari?
Entreu, nets, netes -xò ens uneix!
a dins del conte estrafolari...
¿Senil metàfora ens serveix?
Imagineu sense cap trava
Sant Sebastià, la Costa Brava.
Pugem al mirador del Far,
oh quina immensitat, la mar!
Cloem els ulls... la fosca al centre...
Mireu!!! L'aigua color blau-verd
s'amaga es fon::: som al desert!
La sal... la sorra... som al ventre
del Sàhara, buit... però prenyat
de... quin silenci tan daurat!

33

Silenci, al teu si dormita
la nostra parla, mentre ens fas
entenedor el cant que imita
tots, tots els sons... i un sol compàs...
Acords meravellosos! Poli
fonia, natural escoli!
Les gotlles volen baix, oïu?
i pituleja la perdiu...
Ramblegen l'escorpit, la vibra...
I fins i tot podem sentir
baladres gemegant verí
i un fòssil tamariu que vibra:
- En el desert, on no hi ha res
totes les veus et fan el pes!

34

I la cadència, la sordina
del vent, amb ratxes clau de fa,
no és la música divina
la que busquem, la veu d'Al·là?
I xiula el vent, i el jeep engega...
no para... sembla que navega...
Ai, navegar... vaivé finit!
Al·lucinat el nostre esperit!
Ens endinsem en mar de dunes,
les dunes de Launi... serps
de flama groga, munts de serps
guardianes del sorrim d'engrunes
d'oblits perduts, secrets somorts
en un pou d'aigua: els records!

35

La línia, l'horitzó: bellesa!
Un punt, nosaltres: solitud!
El moviment de tanta nuesa
de forma, de colors: quietud!
I aquí, oh paradoxa! falla
la tècnica... i el jeep encalla...
Les dunes de Launi són
fossar pels contes d'aquest món!
Però ens protegeixen veus del Sàhara!!
Quedeu-vos quiets, com dins d'un ou,
i esperareu arran del pou
de la memòria... aigua clara...
Puix heu gaudit viatge inicial
jo, ara us cantaré el final!

36

I vaig seguir tot sol: fretura
per atrapar el temps... l'or... metall
de poètica temperatura...
i fou com travessar el mirall!!
La via, la transsahariana,
aguts camins de rima plana...
Ai, caminar... trepig finit!
Al·lucinat el meu esprit!
La calorada molt, molt forta
de dia... i al vespre, per fi
jeia estirat, repòs supí
damunt la sorra... que conforta!
Oh somnis d'immortals anhels
la negra nit... milions d'estels!

37

És tan profunda l'estelada,
en el desert, que... l'horitzó
es corba... i un estel et fada,
et xucla nit endins... buidor...
En va m'arrapo, mans a terra,
com llangardaix que al mur s'aferra...
Ai las, volar... batec finit!
Al·lucinat el meu esprit!
Vaig caure al buit!!! I sobre el rèptil
amb ales vaig fer viatge astral
caient caient, cant sideral,
oh harmonia d'aquest fèrtil
espai entre els re sostinguts
i els mi bemolls... els ets i els uts!

38

I vaig passar una nebulosa
caient encès prop de Gabriel,
l'arcàngel: l'altaveu reposa,
també l'espasa-creu... al cel!
I al fons, en la foguera aquella,
la Veu, el nucli de l'estrella...
Ai las, cremar... foc infinit!
Il·luminat el meu esprit!
Vaig penetrar la veu divina
... i la Veu era, oh mon pare!
la pols del ventre de ma mare...

Les vibracions el poeta afina:
"parlar futur, sentir passat"
pregunto - és l'eternitat?

I la Veu: - Sí! Conte contat!
El present, viu, mai aturat!

SÀHARA

LES VEUS DEL DESERT

NOTES DE VIATGE

1

2

3

4

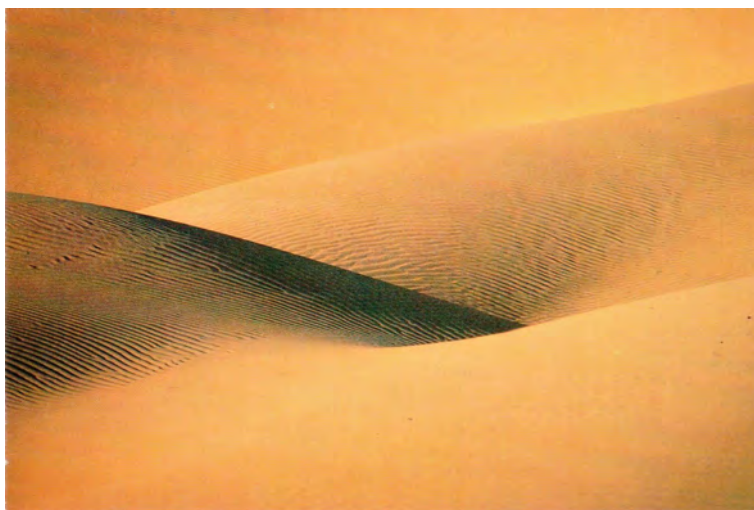
5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

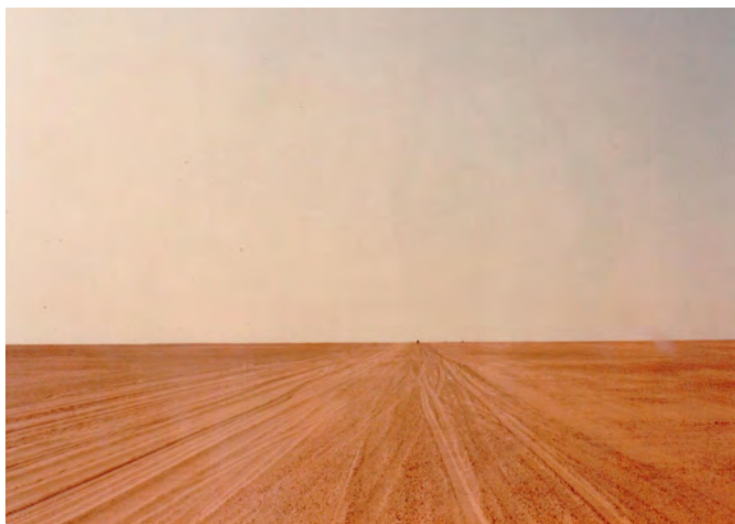
33

34

35

36

37

38

SÀHARA
LES VEUS DEL DESERT

FI (NO-FI) DE VIATGE

Pere de can Nyanya